

E

Het **Rijksregister**

E.1. Omschrijving

Het Rijksregister is een systeem van informatieverwerking dat, overeenkomstig de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen (B.S. van 21 april 1984), instaat voor de opnemings, het bijhouden en de mededeling van informatie betreffende de identificatie van natuurlijke personen.

De wet van 25 maart 2003 (B.S. van 28 maart 2003 - Ed.4) tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 voegt hieraan toe dat het Rijksregister een nationaal bestand ter beschikking stelt van de overheden, de instellingen en de personen die toegang verkregen hebben tot de informatiegegevens van het Rijksregister door:

- a) de uitwisseling van informatiegegevens tussen administraties te vergemakkelijken;
- b) de automatische bijwerkingen van de bestanden van de openbare sector wat betreft de algemene gegevens over de burgers mogelijk te maken, voor zover de wet, het decreet of de ordonnantie het toelaten;
- c) het gemeentelijk beheer over de bevolkingsregisters te rationaliseren;
- d) sommige administratieve formaliteiten die geëist worden van de burgers te vergemakkelijken.

In het kader van de administratieve vereenvoudiging werd vastgelegd dat de overheden, instellingen en personen die toegang hebben tot het Rijksregister de betreffende gegevens niet meer opnieuw rechtstreeks mogen opvragen bij de persoon.

Eens een gegeven is meegedeeld aan, en opgenomen is in het Rijksregister is de betrokken persoon niet meer verplicht het rechtstreeks mee te delen aan voornoemde overheden, instellingen en personen.

Het Rijksregister werd meer dan dertig jaar geleden ingevoerd. Het wordt gebruikt door alle gemeentebesturen als middel voor het bijhouden van de bevolkingsregisters.

Het vormt een geïnformatiseerd beheersinstrument dat de zware, omvangrijke en statische registers en steekkaarten vervangen heeft. Het Rijksregister voert een standaard elektronisch bevolkingsdossier in met een bijhorende geautomatiseerde workflow.

Via het Rijksregister kunnen lijsten worden getrokken, diverse vormen van statistieken, alsook documenten die zeer nuttig zijn voor het gewone of buitengewone beheer van de bevolking.

Hoewel het nut en de gebruiksvriendelijkheid van het Rijksregister onbetwistbaar zijn, mag toch niet uit het oog verloren worden dat het ondanks alles een gegevensbank is die totaal verschilt van de gemeentelijke registers.

De plaatselijke overheden moeten er dus over waken dat zij de kwaliteit van de gemeentelijke registers hoog houden: deze zijn de enige opgave van de inwoners welke zij krachtens de wet moeten bijhouden.

Door de voortdurende informatisering van de gemeentelijke diensten is echter de parallel tussen de twee beheerssystemen onmiskenbaar en zijn die in werkelijkheid volkomen aanvullend geworden.

Rekening houdend met de voortschrijdende informatisering van de gemeentelijke diensten, kunnen de gemeenten vrijgesteld worden van het bijhouden van « papieren » steekkaarten voor zover de ter plaatse getroffen maatregelen voldoende waarborgen bieden van betrouwbaarheid, kwaliteit en veiligheid.

Het komt er inzonderheid op aan dat de dienst bevolking continu moet kunnen blijven werken zelfs bij een technisch incident (een defect van het Rijksregister of van het plaatselijk systeem is altijd mogelijk).

De vrijstelling in kwestie wordt gevraagd aan de Minister van Binnenlandse Zaken.

E.2. Het identificatienummer

De inschrijving in het bestand van het Rijksregister van de natuurlijke personen geschiedt op basis van een identificatienummer dat uniek is voor elke opgenomen persoon. Dit identificatienummer bestaat uit 11 cijfers:

- Een eerste groep van zes cijfers stelt de geboortedatum voor in de volgorde: geboortjaar, -maand en -dag (telkens 2 cijfers: JJ MM DD);
- Een tweede groep bestaat uit drie cijfers en wordt het reeksnummer genoemd. Het reeksnummer dient ter onderscheiding van de personen die op dezelfde dag geboren zijn. Het duidt tevens het geslacht aan: een vrouwelijke persoon krijgt een even nummer, een mannelijke persoon krijgt een oneven nummer;
- Een derde groep bestaat uit twee cijfers en vormt het controlegetal. Het controlegetal wordt berekend door het getal van negen cijfers, dat gevormd wordt door de aaneenschakeling van de geboortedatum en het reeksnummer, te delen door 97. De rest van deze deling wordt van 97 afgetrokken. Het bekomen verschil is het controlenummer.
- Voor de personen die geboren zijn in of na het jaar 2000 wordt de berekening van het controlenummer uitgevoerd door de negen cijfers te laten voorafgaan door het cijfer 2. Behalve de eliminatie van de verwarring omtrent identificatienummers voor personen die geboren zijn in de 19de, 20ste of 21ste eeuw, of omtrent foute of omgewisselde cijfers, ondergaat het controlealgoritme van het Rijksnummer op die manier slechts een beperkte wijziging.

E.3. Informatiegegevens

Artikel 3 van de wet van 8 augustus 1983 somt de wettelijke gegevens, die voor iedere persoon in het Rijksregister worden opgenomen en bewaard, limitatief op:

1. de naam en de voornamen;
2. de geboorteplaats en -datum;
3. het geslacht;
4. de nationaliteit;
5. de hoofdverblijfplaats;
6. de plaats en de datum van overlijden;
7. het beroep;
8. de burgerlijke staat;
9. de samenstelling van het gezin;
10. de vermelding van het register voor de personen die in het wachtregister zijn ingeschreven;
11. de administratieve toestand van de personen die in het wachtregister zijn ingeschreven;
12. in voorkomend geval, het bestaan van het identiteits- en handtekeningcertificaat, zoals bepaald in de wet van 9 juli 2001 houdende vaststelling van bepaalde regels in verband met het juridisch kader voor elektronische handtekeningen en certificatediensten;
13. de wettelijke samenwoning.

De informatiegegevens die vermeld zijn onder de nummers 10 en 11 werden toegevoegd overeenkomstig de bepalingen van de wet van 24 mei 1994 tot oprichting van een wachtregister voor vreemdelingen die zich vluchteling verklaren of die vragen om als vluchteling te worden erkend (B.S. van 21 juli 1994). De gegevens met betrekking tot de administratieve toestand werden vastgelegd in het koninklijk besluit van 1 februari 1995 (B.S. van 16 februari 1995).

De informatiegegevens die vermeld zijn onder de nummers 12 en 13 werden toegevoegd overeenkomstig de bepalingen van de wet van 25 maart 2003 tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen en van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 28 maart 2003, 2de editie.

De opeenvolgende wijzigingen van de bedoelde informatiegegevens worden met de datum waarop zij uitwerking hebben in het Rijksregister vermeld.

Op verzoek van een gemeentebestuur kan andere informatie in het Rijksregister worden opgenomen. Deze mag slechts meegedeeld worden aan de overheid die ze verstrekt heeft.

Deze informatiegegevens hebben bijvoorbeeld te maken met de afstamming, het nummer van de identiteitskaart of het paspoortnummer.

Alle Belgische gemeenten (behoudens de stad Antwerpen) hebben een conventie met het Rijksregister afgesloten, zodat hun andere bevolkingsgegevens naast de wettelijke informatiegegevens ook in het Rijksregister worden opgeslagen.

Hieruit volgt dat in de praktijk de informatiegegevens van een gemeente die zijn opgenomen in het Rijksregister, overeenstemmen met de gegevens van hun bevolkings- en vreemdelingenregister.

De informatiegegevens worden bewaard gedurende dertig jaar te rekenen van de dag van het overlijden van de persoon op wie ze betrekking hebben.

E.4. Oorsprong van de gegevens

De informatiegegevens die in de bestanden van het Rijksregister opgenomen en bewaard worden, komen uit:

1. de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister, die worden bijgehouden door de gemeenten;
2. de registers die worden gehouden door de diplomatieke zendingen en consulaire posten voor de Belgen die in het buitenland verblijven en er ingeschreven zijn;
3. het wachtregister voor de personen die daarin zijn ingeschreven (kandidaatvluchtelingen en hun familie).

De overheden die belast zijn met het houden van voormelde registers delen de informatiegegevens ambtshalve mede aan het Rijksregister.

Zij zijn verantwoordelijk voor de echtheid en de overeenstemming van de meegedeelde informatiegegevens met de akten en de documenten die zij in hun bezit hebben.

E.5. Beveiliging van de gegevens van het Rijksregister

De wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen en de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van de persoonsgegevens bevatten een aantal bepalingen in verband met de beveiliging van de gegevens die door het Rijksregister bijgehouden worden.

Voor wat de wet van 8 augustus 1983 betreft zijn de belangrijkste bepalingen:

- de duidelijke afbakening van de opdrachten van het Rijksregister;
- de expliciete vermelding van de gegevens die in het Rijksregister opgenomen worden;
- de reglementering van het gebruik van het identificatienummer;
- de toekenning van het inzage- en verbeteringsrecht;
- de oprichting van een sectoraal comité van het Rijksregister dat machtiging verleent om toegang te hebben tot de informatiegegevens of er mededeling van te krijgen;
- de aanduiding door het sectoraal comité van een consulent inzake informatieveiligheid en bescherming van de persoonlijke levenssfeer voor het Rijksregister en voor het Register van de identiteitskaarten.

Voor wat de wet van 8 december 1992 betreft is de belangrijkste bepaling de opsomming van de plichten van de verantwoordelijke voor de verwerking van de persoonsgegevens en de oprichting van een controlecommissie met onderzoeksbevoegdheid inzake de bescherming van het privé-leven van de burgers.

Hoe worden de gegevens van het Rijksregister in de praktijk beveiligd?

Eerst en vooral is er de fysische beveiliging van de gegevens:

- de computerzalen van het Rijksregister zijn ondergebracht in lokalen met beveiligde en beperkte toegang;
- meerdere kopieën van de gegevens zijn beschikbaar op verschillende beveiligde locaties zodat verlies uitgesloten is. Zo wordt onder andere een dubbel van het bestand van de natuurlijke personen onmiddellijk bijgewerkt in het back-up centrum te Vilvoorde;
- de netwerken waarover de gegevens uitgewisseld worden zijn “gesloten” netwerken met beperkte toegankelijkheid. Daar waar gegevens uitgewisseld worden via het internet wordt gebruik gemaakt van de VPN (Virtual Private

Network) technologie zodat de gegevens, behalve voor de bestemming, “onleesbaar” zijn.

Verder zijn er de maatregelen die genomen worden om ongeoorloofde toegang tot de gegevens te vermijden:

- de gebruikers die gegevens raadplegen of bijwerken via het netwerk moeten zich aanloggen door middel van een paswoord dat maandelijks wijzigt, of door middel van hun elektronische identiteitskaart. Op termijn zal de elektronische identiteitskaart het paswoord vervangen;
- elke toegang tot de gegevens wordt gelogd. De log wordt 5 jaar bijgehouden. Aan de hand van de log kan de identiteit van de aanvrager of het organisme dat de gegevens geraadpleegd of bijgewerkt heeft achterhaald worden;
- de dienst “Externe Relaties” controleert de werkaanvragen voorafgaand aan de uitvoering.

Uiteraard zijn alle ambtenaren die met de gegevens in aanraking komen gehouden tot het beroepsgeheim.

In het kader van de beveiliging van de informatie betreffende de natuurlijke personen en de identiteitskaarten werd in 2005 gestart met een analyse van de risico's. Dit werk, dat in 2006 voortgezet wordt, maakt deel uit van een groter geheel dat uiteindelijk moet leiden tot een risicobeheer.